

Дерья Идикурт

АХМЕД III НҮН УБАГЫНДАГЫ КҮРӨШ

Дерья Идикурт

БОРЬБА В ПЕРИОД ПРАВЛЕНИЯ АХМЕДА III

Derya İdikurt

III. AHMED DÖNEMİ'NDE GÜREŞ

Derya İdikurt

WRESTLING IN THE TERM OF III. AHMED

УДК: 94 (55) /172.7

Күрөш түрктөрдүн эң эски оюндарынын бири болуп эсептелинет. Ошондой эле күрөш ар бир спорттун түрү боюнча, анын өзүнүн өнүгүү тарыхы бар. Бул изилдөөдө бул өзгөчөлүктөрдү эске алуу менен күрөш боюнча жалпы маалымат берүүгө аракет кылдык. Тема Ахмед 3тун мезгилине тиешелүү Топкапы сарайынын музей архив дептерлеринде жазылган документтер жана ошол мезгилде жазылган сурнаамелерди анализдөө менен чектелген. Ахмед 3тун мезгилинде жазылган бул темага түздөн-түз тиешелүү маалыматтарды камтыган сурнаамелердин алдыңкы катарына Вехби, Интизами жана Хафиз Мехмед Эфендинин сурнаамелерин киргизүүгө болот. Изилдөөбүздө аталган сурнаамелерден күрөштүн майрамдары болгон учурларда бир топ убакытка чейин ойнолгондугу аныкталды. Вехби, Интизами жана Хафиз Мехмед Эфендинин сурнаамелеринде темага байланыштуу кыскача баяндоолор орун алган. Автору аноним сурнаамелерде күрөштүн ойнолгон жери жана убакыт-мөөнөтү берилген. Ахмед 3тун уюштурулган күрөштөргө тиешелүү архив дептерлерден күрөштүн ойнолгон жери, убакыты, байгеге сайылган акчанын суммасы, жана балбандардын ысымдары сыяктуу маалыматтарды алууга болот. Бул багытта бардык маалыматтарды анализдегенде биниш-и хумаюн (binîş-i hümayûn) жана ак сарайдын майрамдарында сөзсүз ойнолгон күрөш Осмоналы сарайынын жашоосунда да зор мааниге ээ болгонун көрсөтүүгө аракет кылдык.

Негизги сөздөр: Түрктөр, Ахмед III, күрөш, күрөшчү, башкаруу, оюндар, майрамдар.

Борьба одна из древнейших спортивных игр народа древних тюрков. Как и в любом спорте, борьба имеет свой исторический процесс развития. Выбранная тема написана на основе записанных в записных книжках архива дворцового музея Топкапы, относящихся к периоду Ахмеда III, и Сурнаамелера (Sürnâmeler), написанной в то время. Вехби, Интизами и Хафиза Мехмед Эфенди являются одними из первых, написанных в период Ахмеда III и содержат информацию по тем. В упомянутом выше эпизоде, который мы рассмотрели, мы обнаружили, что борьба проводилась через равные промежутки времени во время праздника. В заключение Вехби, Интизами и Хафиз Мехмед Эфенди были

включены краткие описания по этому вопросу. В тех сурнамах, в которых авторы анонимны, были указаны только места и даты, когда была проведена борьба. Архивные книги, содержащие информацию о борьбе за мир для Ахмеда III, включают в себя такие детали, как место, где была проведена борьба, дата, сумма присужденных денег и имена борцов. В этом контексте, когда мы оцениваем всю эту информацию, мы пытались раскрыть важность борьбы, которая является неотъемлемой частью праздников биниш-и хумаюн (binîş-i hümayûn) и дворцовых праздников, в жизни Османского дворца.

Ключевые слова: Турки, Ахмед III, борьба, борец, управление, игры, праздники.

Güreş, Türklerin bilinen en eski ata sporlarından biridir. Her spor dalında olduğu gibi güreşin de kendine has tarihi bir gelişim süreci vardır. Ancak biz seçtiğimiz konuyu III. Ahmed dönemine ait Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi Defter'lerinde kayıtlı bilgiler ve yine o dönem yazılmış olan Sürnâmeler'in incelenmesiyle sınırlandırdık. III. Ahmed döneminde yazılan ve bu konuya dair bilgiler içeren sürnâmelerin başında Vehbi, İntizâmî, Hâfız Mehmed Efendi'nin sürnâmeleri gelmektedir. İncelemiş olduğumuz bu adı geçen sürnâmelerde güreşin, şenliklerin sürdüğü süre boyunca düzenli aralıklarla oynandığını tespit ettik. Vehbi, İntizami ve Hafız Mehmed Efendi'nin sürnâmesinde konuya ilişkin kısaca olsa betimlemelere yer verilmiştir. Müellifi bilinmeyen sürnâmelerde ise yalnızca güreşin oynandığı yer ve tarihler belirtilmiştir. III. Ahmed için düzenlenen huzur güreşlerine dair bilgilerin yer aldığı arşiv defterleri ise güreşin oynandığı mekân, tarih, ihsan edilen para miktarı ve pehlivanların isimleri gibi detayları içermektedir. Bu bağlamda tüm bu malumatları değerlendirmiş, binîş-i hümayûn ve saray şenliklerinin vazgeçilmez bir parçası olan güreşin, Osmanlı saray hayatında ne denli bir öneme sahip olduğunu ortaya koymaya çalıştık.

Anahtar kelimeler: Türkler, Ahmed III, güreş, güreşçi, yönetim, oyun, tatil.

Wrestling is one of the oldest known sport of Turks. As in every sport, wrestling has its own historical development process. But we limited our search with the choosen topic which was belonged to term of III. Ahmed, registered the documents of Topkapı Palace Museum and also sürnâmes written in this term.

Some of most notable sûrnâmes are Vehbi, Intizami, Hafız Mehmed Efendi's Sûrnâmes which were about this topic and also written in the term of III. Ahmed. We identified in our investigated sûrnâmes that wrestling was displayed on a regular basis during the festivals. Short descriptions related to the topic were included in Sûrnâme of Vehbi, Intizami, Hafız Mehmed Efendi. In sûrnâmes with unknown author, only the wrestling area and date were indicated. Archive documents, which was named Huzur Güreşleri organized for III. Ahmed, has the detailed information of wrestling area, data, prizes and the names of the wrestlers. In this sense when we take all the information into account, we tried to reveal how important the wrestling, which was a must for Biniş-i hümayun and festivals of the palace, is in the life of Ottoman palace.

Key words: Turki, III. Ahmed, wrestling, wrestler, governance, games, holidays.

Giriş. İki canlılığın en güzel mücadele örneği olan güreş, eski ve köklü medeniyetlerin hemen hepsinde var olmuş, ancak her medeniyette farklı boyutta yer almış, farklı tatmin tarzıyla farklı fonksiyonlar icra etmiştir. Eski ve köklü medeniyetler arasında yer alan Türklerin sosyal yapı ve yaşayışlarının her safhasında yer alan güreş, aynı zamanda sanat, edebiyat, adet ve geleneklerinin teşekkülünde de mühim bir yer teşkil etmiştir. Ayrıca güreş, dünyada ilk spor formatına kavuşan ve ilk kurumsallaşan spor dalı olmuştur. Güreşin eğitiminde mistik ve dinsel unsurlar tüm kültürlerde ön plana çıkmaktadır. Mesela Türklerde güreşmeyi “ibadet”, güreş yerinin “ibadet yeri”, güreş meydanını “er meydanı” ve “ibadet (cem) meydanı” olarak görmüşlerdir [1]. Türk toplumları içerisinde her dönem yaygın bir spor olan güreş Kırgızlarda *Alış Küröş*, Kazaklarda *Küres*, Özbeklerde *Kuraş*, Türkmenlerde ise *Göreş* olarak adlandırılmaktadır [2]. Türkler açısından güreşin tarihî arka planında, bir eğlence unsuru olması yanı sıra yiğitliğin ve cesaretin temsil edildiği bir spor olduğunu söylemek mümkündür [3]. Zaten bu sebeple güreşçiler *alp* veya *pehlivan* olarak da adlandırılmışlardı [4].

Türklerin içinde her zaman yeni yerler keşfetme arzusu olduğundan *Fetih politikası*, kurulan tüm Türk devletlerinin başlıca politikası olmuştur. Bununla birlikte Türkler, karakteristik olarak savaşçı bir toplum olduğundan güreş, cirid, okçuluk ve binicilik gibi sporlar onların günlük hayatlarının bir parçasıydı. Bu suretle ordu yapılanmasında, günlük askerî talim diye kavram olmadığından askerlerin bedensel gelişimi ve dayanıklılığı, yapılan geleneksel spor müsabakalarıyla desteklenmiştir. Bu müsabakalar tekkeler aracılığıyla yürütülerek günümüze kadar ulaşan sosyo-kültürel mirasın bir parçası olmuştur.

Sporun ve spor müsabakalarının muntazam bir geleneğe kavuştuğu toplumlarda, bu tür faaliyetler yalnızca onunla ilgilenen sporculara değil,

geniş halk kitlelerine de hitap etmektedir. Özellikle Güreş müsabakaları toplumun her kesiminden sporcuları ve seyircileri ortak bir alanda toplayabilmesi bakımından ayrı bir öneme sahiptir. Zira Güreş, nüfusun yoğun olduğu yerlerden başlayarak, küçük haneli köylere varana kadar sirayet etmiş bir spordur [5].

Hiç şüphesiz güreşin bu denli yaygın ve benimsenen bir spor olmasında tekkelerin rolü büyüktür. Bu bağlamda Evliya Çelebi İstanbul’da *Pehlivan Şücâ* ve *Pehlivân Demir* tekkesinden: “*Bu tekve içre üç yüz Pehlivân Züpînler var kim onar çift câmûs kötenin zabt eder erlerdir. Yüz, yüz elli çift pehlivânlar cümle kisbetlerin geyüp sarı şîr-i revgan yağıyla yağlanup çift çifte âdem ejdehâsı gibi apul apul yürüyüp birbirlerine kağan arslan gibi sarılıp bu kadar temâşâcular içre birbirine evren-misâl kec-nazar edüp alt üst ve üst alta pehlivanlık ederek...*” şeklinde bahsetmektedir [6].

Yine bunun yanı sıra Anadolu’nun çeşitli yerlerinde kurulmuş olan tekkeler aracılığıyla spor faaliyetleri devam ettirilmiştir. Buna örnek olarak *Bursa güreşçiler tekkesi*, *Bursa Ahmed-i Dâ’î güreş tekkesi*, *Edirne Şeyh Cemalettin güreşçiler tekkesi* ve *Manisa pehlivan tekkesinin* bu görevi üstlenmiş olduğunu söyleyebiliriz [7].

Türk güreşi yağlı ve yağsız (karakucak) olarak iki çeşit oynanmaktadır. Yağsız güreşte kispet gerekmediğinden “*purpit*” giyilirdi. Genel manada yağlı ve yağsız güreşin kurallarında farklılıklar olmakla birlikte yağsız güreş bir adayın yetişme, yağlı güreş ise adayın pehlivanlığa erişme evresidir [8]. Bu suretle güreşin bir dostluk sporu ve kendi içinde ahlaki bir disiplini olduğunu söyleyebiliriz. Pehlivanların rakiplerine karşı uyguladığı çok çeşitli hareketler mevcuttur. Ancak pehlivan, savaş meydanında değil, er meydanındadır. Bu yüzden rakibe karşı bazı hareketlerin uygulanması yasaklanmıştır. Güreş esnasında kabul gören ve yasak olan hareketleri Evliya Çelebi şöyle belirtmiştir: “*...Pehlivânların fînûnlarından ters kabza ve iç kabza ve tış kabza ve kesme ve kesme-bend ve şîrâzî ve hevâyî ve karakuş ve sâde sarma ve Cezâyîr sarması ve kündeden atma ve kabak dikme ve kabak atma ve girdimân dikme ve boğma ve ters kepçe ve şîrâzî bulma ve göğüs şakısı ve yanbaşı ve sergele ve tâlût bendi ve Ali bendi...Bâlâda tahrîr olunan lu’bedebâzlıklardan kırk fen ve yetmiş bend ve yüz kırk hevâ oyunlardır kim zorâver u dilâver u server hünerverler iktizâ mahallinde bu fînûnlarından fenlenüp gazâda düşmandan intikâm alınur. Ammâ pehlivânlar mâbeyninde karakuş oyunu ve*

boğma ve girt etme memnû'dur. Zîrâ yağ oyunudur ve hasmı düşman değildir. Eğer düşman ile cenge kucak kucağa olursa karakuş ve boğma ve kelle kesme bile makbuldür" [9].

Güreşte pehlivanlar kadar duacı da (cazgır-salavatçı) güreşin önemli bir parçasıdır. Zira duacı, pehlivanları seyircilere takdim eder ve onun duasından sonra güreş başlardı. Duacılar sıradan bir insan değillerdi. Onlar *pîr-şeyh* makamında bulunan maneviyatı yüksek kişilerdi [10].

Güreş, Osmanlı padişahları ve halkı tarafından çok sevilen ve ilgi gören bir spor dalıydı. Öyle ki Halim Baki Kunter'in deyimiyile: "*iki evli (haneli) bir köy bile Türk sporuna eleman yetiştirebilirdi.*" [11]. Pehlivanlar için kurulmuş tekkeler olduğu kadar paşa, bey gibi zengin kişilerin himayesinde de pehlivanlar bulunmaktaydı [12]. Yine buna ek olarak güreş, padişahların *binîş-i hümayunları* esnasında düzenlenen etkinliklerin en başında gelmekteydi. *Binîş-i hümayûn* ya da *Binîş-i saltanat* olarak da adlandırılan bu gösterişli geziler bir tören şeklinde usulünce ilerlerdi. Padişahın Boğaziçi'ne çıkışı top atışlarıyla ilan edilir ve padişah maiyetinde bulunan teşrifatçılarıyla birlikte gününü köşk, bahçe veya su kenarında kendisi için düzenlenen eğlence ve gösterileri seyrederek geçirdi [13]. Bu etkinliklerde padişahlar, pehlivanlara ihsanlar dağıtmıştır. Konumuz kapsamında biz yalnızca III. Ahmed dönemini ele aldık. Ancak *Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi Defterleri* fonu içerisinde I. Mahmud, III. Mustafa, I. Abdülhamid, IV. Mustafa ve II. Mahmud dönemlerini ihtiva eden defterler de mevcuttur.

1. III. Ahmed dönemi arşiv defterlerine ve sûrnâmelere göre güreş

Osmanlı padişahları tarafından pek sevilen güreş gerek şenlik, düğün gibi merasimlerde ve gerek padişahların huzurunda hususi olarak düzenlenirdi ki buna *huzur güreşi* denilirdi [14]. Bu bağlamda III. Ahmed döneminde düzenlenen *huzur güreşlerin*'de pehlivanlara dağıtılan para miktarları, pehlivanların isimleri ve müsabakaların düzenlendiği tarih ve mekân gibi detaylar tablo şeklinde sunulmuştur. Ayrıca yine III. Ahmed dönemi sünnet ve düğün törenlerinin anlatıldığı sûrnâmelere, güreş ile ilgili kısımlar incelenmiştir.

III. Ahmed'in saltanat süresini kapsayan ve *Lale Devri* olarak adlandırılan süreç, görkemli düğün ve çeşitli merasimlerin düzenlendiği bir dönemdir. Düzenlenen eğlenceler öylesine gösterişlidir ki dönemin sembolü olan lalenin 839 çeşidi yetiştirilmiş ve lalelerin altına kandiller konulup, yürüyen kaplumbağaların üzerinde mumlar

yakılarak sarayın görseelliğine adeta bir ahenk kazandırılmıştır. Yabancı katılımcıların da teşrif ettiği eğlence ve ziyafetlerde çok çeşitli gösteriler düzenlenmek suretiyle bu dönem, yaşayış tarzıyla saray ve çevresini memnun ederken, halk üzerinde ise huzursuzluk yaratmıştır [15].

Bu dönem düzenlenen eğlencelerin betimlenmesi, edebiyatın da vazgeçilmez bir parçası olmuştur. Döneme ilişkin incelediğimiz sûrnâmeler içerisinde bilhassa İntizâmî Sûrnâmesi buna en iyi örnektir. Pehlivanların *huzur güreşleri* diğer sûrnâmelerde de edebî bir dille anlatılırken özellikle İntizâmî Sûrnâmesi'nde bu durum daha açık görülmektedir. İntizâmî güreş tutan pehlivanları şöyle betimlemiştir: "*...Andan sonra güreşçiler geldiler. Cüvânları bir sadme ile nice def'a Behrâm-ı feleği yek mu'allakdan yıkıldılar ve dest-i himmetleri ile pençe tutmayup dikkatle noksân itdiler deyü mâh-tâba lekke nâmını takdılar...*" [16], "*...Ve yine tekrar güreşçiler geldiler. Birbirlerine düş bileyüp ensesine hayli toyunca yumruk yidürdiler ve sâhib-i post tekye-nişinleri himmetünle oyun yüzünden latîfe ile gerçekten birbirinin yüzine karşı kanına susayup silleler içürdiler. Ve bi'l-cümle sarmadan yan çalmasına râst gelüp kiminin ayakları hevâda ve kimi püşt-i pâya ugrayup hatâ oldu bahanesiyle nezâketi hadden ziyâde, ötesin açma, her biri var kuvvetin bâzûya getirüp hayli dürüşdü...*" [17], "*Muhassal nevbet-be-nevbet garimler meydânda hasmâne güreşdiler. Anca zamandan berü küşfi-girler tekyesinden sâhib-i postun öninde birbirinin arkasın yere getürmeyen zûr-âverler ve hayli rüzgârdan berü birbiri ile da'vâ-yı merd eyleyüb müsâ'ade-i zûr-bâzû ile yumruğuna tükürür hasmuna diş bileyen müşârün-bi'l-benân zeber-dest dilâverde ol gün ya devlet başa veyâhud kuzgun leşe deyü ol pîl-tenler ve şekl-i inşanda ol dîv-peykerler, her birinin ensesi olur olmaz kucağa sığmaz, kellesi künbede yanbaşı gelür ziyâde mehîb, hod turdukları yerde ayakları birer sütün-ı âhenin-mânend 'acibden 'acib, her biri Kahramân'un pençe-i rüyünün kat kat burar, belki kolın girşend idüp diledüğü gibi sarar burar. Bir sıkınla hod barmakların kırar, turnakların döker...*" [18].

Müellifi bilinmeyen sûrnâmelerde ise güreş ile ilgili ayrıntılı bir detaya yer verilmemiştir. Konuya ilişkin ilk örneğimiz, *Müellifi Bilinmeyen Sûrnâme III. ve IV.*'dür. Bu sûrnâmelerde III. Ahmed'in, II. Mustafa'nın kızları Safiye ve Emine Sultanı evlendirdiği merasim anlatılmaktadır. Emine Sultanın düğün töreninin anlatıldığı *Müellifi Bilinmeyen Sûrnâme IV.*'de, 22 Muharrem 1120 (23 Mart 1710) tarihinde Ayasofya Cami'nde kılınan Cuma namazı sonrası Sadrazam sarayına teşrif eden III. Ahmed, damat olan Sadrazam Çorlulu Ali Paşa'ya ve eşrafına çeşitli hediyeler dağıtmıştı. Akşama değin Sadrazam sarayında bulunan padişah için güreş gösterisi tertip edilmişti [19]. Yine aynı şekilde *Müellifi Bilinmeyen Sûrnâme III., II.*

Mustafa'nın kızı Safiye Sultan'ın Mustafa Paşa-zade Ali Paşa ile olan evlilik törenini konu edinmektedir. Şenliklerin sürdüğü düğün ayının onuncu günü yani 10 Rebiülevvel 1122 (10 Mayıs 1710) tarihinde Cuma namazı için Valide Sultan Camisine teşrif eden III. Ahmed, namazdan sonra saraya dönerek kendisi için tertip olunan güreş gösterisini seyretmiştir [20].

Müellifi Bilinmeyen Sûrnâme II.'de, III. Ahmed'in kızı Fatma Sultan'ın Silahdar Ali Paşa ile 1709 (1121) yılında yapılan düğünü anlatılmaktadır. Ancak güreşle ilgili olarak yalnızca düğün şenlikleri başladıktan sonra yani 8 Rebiülevvel 1121'de (18 Mayıs 1709) Kağıthane'de ve 9 Rebiülevvel 1121'de (19 Mayıs 1709) yine Kağıthane'de tekmiil eşrafla birlikte pehlivanların güreşinin seyredildiği kaydedilmiştir [21]. İncelemiş olduğumuz bir diğer sûrnâme *Müellifi Bilinmeyen Sûrnâme V.*'dir. III. Ahmed'in kızları Ümmü Gülsüm, Hadice ve Atike Sultanların 25 Rebiülevvel 1136 (20 Şubat 1724) tarihinde düzenlenen düğün törenleri anlatılmaktadır. Sûrnâmede içerik olarak Ümmü Gülsüm Sultanın düğününe dair aktarılan detay fazlayken konumuz olan güreşle ilgili olarak bilgiye yalnızca Atike Sultanın düğünü ile ilgili kısımda: "*bugünde ricâl-i dîvân dağılıb vakt-ı zuhr tecâvüz iderek şevketlü hünkârımız teşrif buyurduklarında pehlevânlar küştî-gîrlîk idüp, çengiler oynayub ve ahşama karib...*" şeklinde rastlamaktayız [22].

III. Ahmed'in şehzadeleri Süleyman, Mustafa, Mehmed, Bâyezîd'in sünnet törenlerinin anlatıldığı Vehbi ve Hafız Mehmed Efendi (Hazin)

sûrnâmelerinde güreşle ilgili detaylara rastlamaktayız. Sünnet töreninin başlamasından birkaç gün önce 9 Zilkade 1132'de (12 Eylül 1720) padişah Saray-ı Atik'e teşrif ederek burada Meydan Köşkü'ndeki kasırdan pehlivanların güreş gösterisini seyretmiştir [23]. 22 Zilkade 1132 (25 Eylül 1720) günü yapılan güreş gösterisi hakkında Hafız Mehmed Efendi sûrnâmesinde; esnaf grupları sırayla çeşitli hediyeleri padişaha sunulmak üzere huzura kabul edilmişlerdi. Bu esnada pehlivanların ve hokkabazların hünelerlerini sergilediği ve daha sonra Bağçevan ve Edirne kollarının kaftan, kavuk, sofra, leğen ve peşkir gibi hediyelerini sunarak huzurdan çekildiklerini kaydetmiştir [24]. Aynı törenin kaydedildiği Vehbi sûrnâmesinde, güreş yapan pehlivanların adı da zikretmiştir. Zünûnoğlu ile Keskinöğlü, Üsküdarlı Kara Osman ile Çukadâr Abdi güreşte eşleşmişlerdi. Ancak pehlivanlar galibiyet sağlayamadıkları gibi pes de etmediler. Nitekim güreşten feragat edip güreşe baş başa devam etmeye karar verdiler. Sonunda ise Keskinöğlü ve Kara Osman'ın takati kalmayıp yere düşmüşlerdi [25]. Bir sonraki gün, 23 Zilkade 1130 (26 Eylül 1720) günü ise Hafız Mehmed Efendi, yalnızca Edirne kolu ve Bağçevan kollarının iki saatten fazla huzurda güreştiklerinden bahsetmiştir [26]. Vehbi sûrnâmesinde ise aynı gün hakkında Bağçevanoğlu, Halil ve Edirne kolunun güreşe başladığı ve kanları kaynayan bu pehlivanların daha önce hiç görülmemiş, duyulmamış bir güreş sergiledikleri şeklinde kaydetmiştir. Hatta içlerinden bazılarının ise ayıların samsunlar ile güreştiği gibi güreştiklerinden bahsedilmektedir [27].

TARİH-MEKAN			GÜREŞEN PEHLİVANLAR
1 Şevval 1119 - 26 Aralık 1707 Yalı Köşkü [28]			Kara Ali, iki adam ve Tokatlı, beş adam ve Bostancıbaşının pehlivanı iki adam ve iki çift pehlivan
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	1	2	35 zolota
3 Safer 1122 - 3 Nisan 1710 Cirid Köşkü [29]			Dıramalı Halil, Karabiber ile ve Memiş, Bostancı Mafacan ile ve Sağır, Büyük Suhte ile ve Bosnevî, Edirneli Hüseyin ile ve Yakub, Bostancı Abdi ile ve Debbağoğlu, Çakırcı Veli ile Deli Mehmed, Çamkerten ile ve Teberdar Çenyelli, Nalbandoğlu İbrahim ile ve Şumlulu (Şumnu), Dıramalı Mustafa ile
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	1	2	29 zolota
22 Safer 1122 - 22 Nisan 1710 Çadır Köşkü [29]			Kayabalığı, Nalbandoğlu ile
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	2	-----	4 zolota
25 Rebiülahirre 1122 - 23 Haziran 1710 Maktul Yalısı [30]			Kayabalığı, Teberdar Halil ve Büyük Suhte ve Şumlulu (Şumnu) Mehmed ve Şatır ile ve Çavuşzade Karabiber ve Bosnevî ile ve Bostancı Ali, Aşçı Musa ile ve Batman Şumlulu (Şumnu) Abdullah ile

ИЗВЕСТИЯ ВУЗОВ КЫРГЫЗСТАНА, № 9, 2019

Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	1	2	26 zolota
10 Şaban 1122 - 4 Ekim 1710 Harem-i Şerif [31]			Adalı, Çamkerten ile ve Bosnevî Edirneli Mustafa ve Ali ve Tokatlı Mehmed ile ve Dıramalı Halil Karabiber ve Edirneli Ahmed ve Bostancı Ali ile ve Bostancı Ali Uzuncaadalı Küçük Mehmed ve Üsküdarî Ali ile ve Sağır, Yakub, Başa ile ve Bostancı Mehmed, Şatır, Mehmed ve Bostancı Musa ve Süleyman ve Deli Mehmed ile ve Yakub, Başa, Kırımî Ali ile ve Deli Mehmed, Berber Hüseyin ve Bostancı Hüseyin ile Çenyelli Ömer, Kastamunî Muhammed ile ve Süleyman Moralı ve Maraşî Abdülkerim ile
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	1	2	59 zolota
1 Şevval 1122 - 23 Kasım 1710 Yalı Köşkü [32]			Dıramalı Halil, Tahtaloğlu ile ve Çakır Halil, Kumlalı Bekir ile Çengelli Hamza ile ve Karabiber, Dıramalı Mustafa ve Adalı Hasan ve Edirneli Abdi ve Büyük Suhte ve Nalband Mehmed ile ve Nalband Mustafa, Şatır ve Bostancı Süleyman ile ve Bostancı Bekir, Edirneli Mustafa ile ve Tokatlı, Edirneli Ahmed ve Müezzinzade Mehmed ve Kastamunî Mehmed ve Çamkerten ile ve Nalbandzade, Topkapılı Abdi ve Sağır, Teberdar ve Bostancı Abdi ve Edirneli Mehmed ve diğer Muhammed ile Bostancı Mehmed, Küçük Batman ve Kara Ali ve Edirneli Mustafa ve Suhte Muhammed ve Edirneli Mehmed ile Bostancı Ali, Küçük Hüseyin ve Yakub ve Dolabçı Hüseyin ve diğer Yakub ile Bî-zebân (dilsiz) Edirneli Mustafa ve Mehmed ve Ahmed ile Yakub Bayramî ve Temeşvarlı Halil ve İbrahim ve Mehmed ve Ali ile ve Debbâğzade Mehmed ve Boğa Hasan ile ve Edirneli Ahmed, Bostancı Mustafa ile
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	1	2	122 zolota
2 Şevval 1122 - 24 Kasım 1710 Cirid Köşkü [32]			Yakub, Mehmed ile Çengelli Hamza ile ve Hamza, Adalı Hasan ile ve Dıramalı, Nalbandzade ile ve Karabiber, Han pehlivanı ile ve Çakır, Tahtalzade ile ve Yamalı Halil, Han Çukadarı ile ve Mustafa, Halil ile ve Tokatlı, Edirneli Ahmed ve Dıramalı Mehmed ve Batman ve Edirneli Ali ve Şatır ve Moralı Süleyman ve Dolabçı Bostancı ve Kızanlı Hasan ve Muhammed ile
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	1	2	56 zolota
3 Şevval 1122 - 25 Kasım 1710 Taşlıburun [32]			Dıramalı Halil, Çakır ile ve Teberdar Sağır, Nalband Mustafa ile ve Tahtalzade, Adalı Hasan ile ve Bostancı Mehmed, Edirneli Ahmed ile ve Kırımî Ali, Çamkerten ile ve Yakub, Abdi ile ve Yamalı, Kumlalı Halil ile ve Hamza, Edirneli Ali ile ve Tokatlı, Batman ve Karabiber ile ve Bostancı Ali, Suhte Mehmed ile ve Bostancı Süleyman, Abdülkerim ve Mehmed ve Ahmed ve Moralı Ali ile
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	1	2	44 zolota
5 Zilhicce 1124 - 3 Ocak 1713 Kaymakam Paşa Sarayı [33]			Pehlivan Mehmed, İdris ile ve Bostancı Ali, Çolak İle ve Ustazade, Kölemenli Mustafa ile ve Karabiber, Uzun Mustafa ile ve Ahurköylü, Kara Mustafa ve Kara Bekir ile ve Kölemenli Hüseyin, چوکہ لی nefer ile ve Yakub, Adalı Hasan ile ve Suhte, Ali ile ve Halil, Edirneli İbrahim ile ve Çirmenli Ali, Hüseyin ile ve Çorlulu Hüseyin, Edirneli Mustafa ile ve İdris, Salih ile ve Edirneli Hasan, diğer Hasan ile ve Ali, İbrahim ile
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	1	2	44 zolota, 50 altın
10 Zilhicce 1124 - 8 Ocak 1713 Alay Köşkü [33]			Hamza, İdriszade ve Mehmed ve Kayabalığı ve İbrahim ile ve Halil, Hamza ve Muhammed ile ve Hasan, Manavzade ile ve Karabiber, Ahmed ve Mahmud ve Muhammed ve diğer Ahmed ile ve Mafacan, Çolak ve Mehmed ile ve Tokatlı, İbrahim ve Bekir ile ve Kara Muhammed, Uzun Muhammed ile ve Halil, Mafacan ile ve Ali, Hüseyin ile ve Suhte, Ali ile ve Müezzinzade, Mustafa ile ve Halil, Kara Muhammed ile ve Hasan, Ahmed ile ve Hasan, Müezzinzade ile ve Dilsiz, Abdi ile ve Hasan, Veli ile ve İbrahim, Mahmud ile ve Bağçe Ahurlu

ИЗВЕСТИЯ ВУЗОВ КЫРГЫЗСТАНА, № 9, 2019

			Satılmış, Çirmenli Mehmed ile ve Ustazade, Mehmed ile ve Ramazan, Veli ile ve Süleyman, Muhammed ile ve Mustafa, Mehmed ile ve Osman, Hasan ile ve Ali, diğer Ali ile ve İdris, Hüseyin ile ve Mustafa, Mahmud ile ve Halil, Abdi ile ve Osman, Murad ile ve Küçük Mehmed, Veli ile
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	1	2	138 zolota
11 Zilhicce 1124 - 9 Ocak 1713 Avkapısı [33]			Ali, Manavzade ile ve Mustafa, Kara Mehmed ile ve Mafacan, Hüseyin ile ve Ahmed, Ali ile ve Receb, Muhammed ile ve Halil, Yakub ile
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	1	2	20 zolota
3 Rebiülahir 1125 - 29 Nisan 1713 Alay Köşkü [34]			(Pehlivan-ı cedid) Zağralı Muhammed, Has Ahurlu ile ve Sağır, Manavzade Mehmed ile ve Hüseyin, Teberdar Deli Mehmed ile ve Ali, Mustafa ile ve Ahmed, Bekir ile ve Ali, Veli ile
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	1	3	21 zolota, 3 altın
5 Rebiülahire 1125 - 1 Mayıs 1713 Kum Köşkü [34]			Manavzade, Deli Mehmed ile ve Sağır, Çepelceli ile ve Zağralı Ali, Edirneli Mustafa ile
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	1	3	12 zolota
9 Rebülahir 1125 - 5 Mayıs 1713 Alay Köşkü [34]			Teberdar Deli Mehmed, Manavzade ile ve Sağır, Çepelceli ile ve Dıramalı Hamza ile ve Zağralı Mehmed, Mustafa ile ve Ali, Edirneli Veli, İbrahim, Halil, Salih.
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	1	3	24 zolota
10 Rebiülahire 1125 - 6 Mayıs 1713 Alay Köşkü [34]			Teberdar, Deli Mehmed, Karabiber ile ve Bostancı İbrahim, Manavzade ile ve Edirneli Ali, Mahmud ile
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	1	3	12 zolota
13 Rebiülahire 1125 - 9 Mayıs 1713 Alay Köşkü [34]			Teberdar, Deli Mehmed, Karabiber ile ve Dıramalı Halil, Manavzade ve Çepelceli ile ve Bağçe Ahurlu, Has Ahurlu ile ve Ali, Edirneli Mustafa ile ve Ustazade, Receb ile ve İbrahim, Mehmed ile
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	1	3	24 zolota
18 Rebiülahire 1125 - 14 Mayıs 1713 Alay Köşkü [34]			Manavzade, Muhammed ile ve Çepelceli, Karabiber ile ve Has Ahurlu, Bağçe Ahurlu, Mehmed ile ve Edirneli Mustafa, Kara Ali ile ve İbrahim, Ali ile
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	1	3	18 zolota
23 Rebiülahire 1125 - 19 Mayıs 1713 Alay Köşkü [34]			Dıramalı Hamza, Bağçe Ahurlu, İbrahim, Has Ahurlu ile
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	1	3	9 zolota
3 Cumadelahire 1125 - 27 Haziran 1713 Paşa Sarayı [35]			Manavzade, Abdi ile ve Haseki Ağa'nın hısmı, Hüseyin ile ve Kara Ahmed, Suhte ile ve Kara Hasan, Hüseyin ile ve Tosun, Kara Mehmed ile ve Hüseyin, Mustafa ile ve Ali, Dilsiz ile ve Ahmed, Muhammed ile
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	1	3	27 zolota
8 Cumadelahire 1125 - 2 Temmuz 1713 Alay Köşkü [35]			Mafacan, Manavzade
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	1	3	6 zolota
12 Cumadelahire 1125 - 6 Temmuz 1713 Vezir Bağçesi [35]			Hamza, Hasan ile ve Kara Ahmed, Suhte ile ve Has Ahurlu, Veli ile ve Edirneli Hamza, Kara Mehmed ile ve Dilsiz, Mehmed ile ve Muhammed, Hacı Hüseyin

ИЗВЕСТИЯ ВУЗОВ КЫРГЫЗСТАНА, № 9, 2019

			ile ve Hasan, Hüseyin ile ve Halil, Ahmed ile ve Veli, Abdi ile ve Mehmed, İbrahim ile ve Cafer, Ahmed ile ve Eyüb, Hüseyin ile ve İlyas, Salih ile ve Muhammed, Hasan ile Ahmed, Ali ile ve Mustafa, Ali ile ve Muhammed, Şaban ile ve Hasan, Ali ile ve Muhammed, İbrahim ile ve Mehmed, Hüseyin ile ve Mustafa, Mehmed ile ve Hüseyin, diğer Hüseyin ile ve Mustafa, diğer Mustafa ile ve Ahmed, Hüseyin ile ve Ali, Ahmed ile ve Baba Yusuf, İbrahim ile ve Bağçe Ahurlu, Hasan ile ve İbrahim, İsmail ile ve Mehmed, Ahmed ile
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	1	3	95 zolota
25 Cumadelahir 1125 - 19 Temmuz 1713 Alay Köşkü [35]			Manavzade, Haseki Ağanın hısmı
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	1	3	6 zolota
28 Cumadelahire 1125 - 22 Temmuz 1713 Boştancıbaşı kulları yedinde [35]			Manavzade, Haseki Ağa'nın hısmı
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	1	3	6 zolota
2 Receb 1125 - 25 Temmuz 1713 Sultan Sarayı [36]			Haseki Ağa'nın pehlivanı, Han pehlivanı ile ve Manavzade, Efcan ile ve Edirmeli Mustafa, Mehmed ile ve Ali, Bostancı Ali ile
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	1	3	15 zolota
5 Receb 1125 - 28 Temmuz 1713 Alay Köşkü [36]			Manavzade, Kara Ahmed ile ve Efcan, Haseki Ağa'nın hısmı ile ve Mehmed, Bostancı Ali ile
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	1	3	12 zolota, 2 altın
8 Receb 1125 - 31 Temmuz 1713 Kum Köşkünde [36]			Haseki Ağa'nın hısmı, Kara Ahmed ve Deli Mehmed ile ve Aşçı Musa, Deli Mehmed'in hısmı ile ve Edirmeli Mustafa, Hasan ile
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	1	3	15 zolota
11 Receb 1125 - 3 Ağustos 1713 İmadiye Köşkü [36]			Tellioğlu, Manavzade ile ve Haseki Ağa'nın hısmı, Hacı Hasan ile ve Kara Ahmed, Ali ile
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	1	3	12 zolota
14 Receb 1125 - 6 Ağustos 1713 İmadiye Köşkü [36]			Manavzade, Kara Ahmed ile
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	1	3	6 zolota
18 Receb 1125 - 10 Ağustos 1713 İmadiye Köşkü [36]			Manavzade, Haseki Ağa'nın hısmı ile ve Tellioğlu, Efcan ile ve Hamza, Dıramalı ile ve Kara Ahmed, Deli Mehmed ile
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	1	3	15 zolota
27 Receb 1125 - 19 Ağustos 1713 Alay Köşkü [36]			Dıramalı, Hamza ile
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	1	3	6 zolota
28 Receb 1125 - 20 Ağustos 1713 Alay Köşkü [36]			Dıramalı, Hamza ile ve Haseki Ağa'nın hısmı, Tellioğlu ile ve Bostancı Ali, Mustafa ile
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	1	3	12 zolota
2 Rebiülevvel 1126 - 18 Mart 1714 Kozbekçiler [37]			Teberdar Muhammed ile Helvacı İbrahim
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam

ИЗВЕСТИЯ ВУЗОВ КЫРГЫЗСТАНА, № 9, 2019

2	1	-----	3 zolota
12 Rebiülevvel 1126 - 28 Mart 1714 Sofa [37]			
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	2	-----	4 altın
15 Rebiülevvel 1126 - 31 Mart 1714 Sofa [37]			
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	1	-----	3 altın
17 Rebiülevvel 1126 - 2 Nisan 1714 Alibeyköy [37]			
Hüseyn, İbrahim ile ve Efcan, İbrahim ile ve Kara Ali, Mehmed ve diğer Mehmed ve Mustafa ile ve Manavzade, Karabiber ile ve İsmail, Süleyman ile ve Tosun, Mustafa ve Ali ile ve Tokatlı, Salih ve Hasan, Dilsiz ve Ali ve Halil ile ve Teberdar Halil, Hamza ile ve Hasan, İbrahim ile ve Ahmed, Ali ile Bekir, Musa ile			
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	1	3	57 zolota, 5 altın
20 Rebiülevvel 1126 - 5 Nisan 1714 İncili Köşk [37]			
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	1	3	18 zolota
25 Rebiülevvel 1126 - 10 Nisan 1714 Çadır Köşkü [37]			
Efcan, İbrahim ile ve Tokatlı, Hamza ile ve Ömer, Bekir ile ve Manavzade, Karabiber ile ve Süleyman, İbrahim ile ve Teberdar Hüseyn, Teberdar Mehmed ile ve Suhte, Mehmed ve Ali ile ve Tosun, Ahmed ve Mehmed ile ve Mustafa, İbrahim ile ve İznikmidli (İzmitli), Süleyman ile ve Moralı Süleyman, Mustafa ve Ali ile ve Kara Ali, Kara Mehmed ve Ahmed ve Dilsiz, ve diğer Mehmed ile ve Süleyman, Mustafa ile ve Bekir, Hasan ile ve Ali, Süleyman ile ve Muhammed, Hüseyn ile			
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	1	3	69 zolota
14 Muharrem 1127 - 20 Ocak 1715 Yalı Köşkü [38]			
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	1	3	15 zolota
27 Muharrem 1127 - 2 Şubat 1715 Fatma Sultan Sarayı [38]			
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2	1	3	15 zolota
22 Rebiülevvel 1127 - 28 Mart 1715 Otağ-ı Hümayun [39]			
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2 zolota	1	-----	23 zolota, 6 zolota
3 Zilkade 1127 - 31 Ekim 1715 Alay Köşkü [40]			
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
1	1/3 zolota	-----	1 zolota, 11 kuruş
23 Zilkade 1127 - 20 Kasım 1715 Alay Köşkü [40]			
Galib	Mağlub	Berabere Kalan	Duacı
-----	-----	1 kuruş	-----
25 Zilkade 1127 - 22 Kasım 1715 Alay Köşkü [41]			
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
-----	-----	-----	3 kuruş
10 Zilkade 1132 - 13 Eylül 1720 Eski Saray [42]			
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
53 para	27 para	80 para	26 kuruş

ИЗВЕСТИЯ ВУЗОВ КЫРГЫЗСТАНА, № 9, 2019

1 Şevval 1134 - 15 Temmuz 1722 Yalı Köşkü [43]			Hamza, İbrahim ve Muhammed ile Abdi, Temeşvarlı Salih ile Karabiber, Sağır Ahmed ve Sırtlı Halil ile Çirmenli, İslam ile Diyarbekirli Ali, Bursalı Ali ile Angurlu (Ankaralı) Süleyman, Edirneli Sefer ile Deli İbrahim, Edirneli Hasan ile Babadağlı, Ramazan ile Tabakzade, Çorlulu Hüseyin ile Mustafa, Edirneli Hüseyin ile Çatalcalı Muhammed, Tatar Mahmud ile Monla (Molla) Halil, Çatalcalı Muhammed ile Tekfurdağlı (Tekirdağlı), Dimetokalı ile İslambollu Muhammed, Edirneli Hasan ile Üsküdarlı Mustafa, Angurlu (Ankaralı) Ali ile Berusalı (Bursalı) Ali, İslambollu Muhammed ile Edirneli Muhammed, İstanbullu Safer ile
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2 zolota	1 zolota	3 zolota	65 zolota, 45 kuruş
3 Şevval 1134 - 17 Temmuz 1722 Saray-ı Atık [43]			Sırtlı Halil, Nalband Ali ile Topkapılı Ahmed, Sağır Süleyman ile Deli İbrahim, Temeşvarlı Salih ile Kara Hüseyin, Tatar Mahmud ile Bektaş, Babadağlı İbrahim ile Kapağası ve Harac? başının pehlivanları berabere
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2 zolota	1 zolota	3 zolota	21 zolota, 15,5 kuruş
4 Şevval 1134 - 18 Temmuz 1722 Çadır Köşkü [43]			Hamza, Monla (Molla) Halil ve Babadağlı İbrahim ile Karabiber, Sırtlı Halil ile berabere, Çirmenli İbrahim, Deli İbrahim ile berabere, Abdi, Monla (Molla) Halil ve Babadağlı İbrahim berabere
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2 zolota	1 zolota	3 zolota	21 zolota, 15,5 kuruş
1 Şevval 1136 - 23 Haziran 1724 Yalı Köşkü [44]			Hamza, Topkapılı Hasan ile İslam, diğer İslam ile Bostancıbaşı Çukardarı, Battal Ahmed'i yenip Fındıklı Mustafa ile berabere, Fındıklı Mustafa, Suhte ile Karabiber, Bostancı Kara Ali ile Kazanlı Hüseyin, Bektaş ile (كوجك) Küçük, Küçükler ile berabere Abdi, Edirneli İslam ile Osmancıklı Muhammed, Boğazhisarlı Muhammed ile Baltacı Muhammed, Sağır ile Bostancı Muhammed, Ali ile Ayabalı Ahmed, Köçek ve Küçük Arab Ali ile berabere
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2 zolota	1 zolota	3 zolota	45 zolota, 33,5 kuruş 30 akçe
1 Şevval 1138 - 2 Haziran 1726 Yalı Köşkü [45]			Hamza, Zenneoğlu ile Eyüb ile Hüseyin Hüseyin, Bekir ile Kavaklı Muhammed ile Karabiber, Edirneli Ahmed ile İsmail, Eyyüblü Musa ile Ömer, Ahmed ile Tabakoğlu, İsmail ile Ömer, Hasan ile Muhammed, İkizler? Hasan ile Hüseyin, Abdullah ile Muhammed, Küştigir Hüseyin ile Ali, Sırtlı Halil Abdi ve Salih ile
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
2 zolota	1 zolota	3 zolota	45 zolota, 33,5 kuruş 30 akçe
28 Şevval 1138 - 29 Haziran 1726 Galata Saray [45]			İki çift Odalı pehlivan
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
-----	-----	-----	6 zolota, 4,5 guruş
Zilkade 1138 - Temmuz 1726 Beşiktaş Vezir-i Azam Damad-ı Mükerrrem Yalısı [46]			Haseki Kara Hüseyin ile İsa, Adalı? Falakçı Nuh ile Hisarlı Memiş, İşlemeci Muhammed ile Topkapılı Muhammed, Falakacı Hasan ile Süleyman, Falakacı Ali ile İmamoğlu, Hüseyin ile Beşe, Eyüb ve Dolablı Hüseyin, Yalı Köşklü Ömer ile Süleyman, Araboğlu Muhammed ile Arabacı Süleyman, Falakacı Muhammed ile Mehter? Mustafa, Balıkhaneli İsmail ile Bacaklı Muhammed.
Galib	Mağlub	Duacı	Toplam
1 zolota	1/2 zolota	-----	18 zolota, 13,5 kuruş

Sonuç. Mevcut defterler kapsamında elde ettiğimiz bilgilere göre 1707 ve 1726 yılları arasında toplam 50 defa güreş müsabakası düzenlenmiştir. Bu süre dâhilinde pehlivanlara dağıtılan para çoğunlukla *zolota* (XVII. Yüzyıldan sonra Osmanlı piyasasında kullanılmaya başlanılan *zolota*, Lehistan'a ait gümüş bir para cinsidir)

[47]. cinsinden olup yalnızca birkaç kereye mahsus altın verildiği görülmektedir. Örneğin: 3 Rebiülahir 1125 - 29 Nisan 1713 tarihinde Alay Köşkünde güreşen pehlivanlar içerisinde pehlivan-ı cedid Zağralı Muhammed'e 3 altın verilmişti [48]. Yine 13 Rebiülahire 1125 - 9 Mayıs 1713 tarihinde Alay Köşkünde düzenlenen ikinci müsabakada

Mehmed Dilsiz ve Hasan Dilsiz isimli pehlivanlara toplamda 8 adet altın dağıtılmıştır [48]. 5 Receb 1125 - 28 Temmuz 1713 tarihinde Alay Köşkünde güreş tutan pehlivanlardan Manavzade'ye ise 2 altın ihsan edilmiştir [49]. Ayrıca son olarak 17 Rebiülevvel 1126 - 2 Nisan 1714 tarihinde Alibeyköy'de düzenlenen müsabakada pehlivan Kara Ali'ye 5 altın verilmiştir [50]. Güreşen pehlivanlar içerisinde galip gelene 2, mağlup olana 1 zolota verilmektedir. Duacıya ise toplam 50 müsabakanın 10 defasında 2'şer zolota, geriye kalanlarında ise 3'er zolota verildiği anlaşılmaktadır. Ancak bunun yanı sıra duacının yer almadığı müsabakaların da düzenlenmiş olduğu görülmektedir.

Düzenlenen müsabakaların mekânı göz önüne alındığından toplam 13 kere gösteri tertip edilen Alay Köşkünün o dönem en sık kullanılan mekân olduğunu söyleyebiliriz. Burayı Yalı Köşkü ve İmadiye Köşkü tabip etmektedir. Bunlardan başka Cirid Köşkü, Galatasaray, Alibeyköy, İncili Köşk, Maktul Yalısı, Harem-i Şerif, Taşlıburun, Av Kapısı, Kum Köşkü, Fatma Sultan Sarayı, Kaymakam Paşa Sarayı, Kozbekçiler, Vezir Bağçesi, Otağ-ı Hümayun, Sofa, Saray-ı Atik vs. gibi mekânlarda bir veya iki kereye mahsus olmak üzere güreş müsabakaları düzenlenmiştir. Müsabakalara katılan pehlivanların mesleklerine, memleketlerine ve bedensel duruma göre adlandırıldıkları görülmektedir. Örneğin: Bostancı Abdi, Teberdar Halil, Aşçı Musa, Berber Hüseyin, Dolapçı Hüseyin, Helvacı İbrahim, Falakacı Nuh, İşlemeci Muhammed gibi çeşitli meslek gruplarından katılımcıların olması güreşin toplumun her kesimine hitap eden bir spor dalı olduğu anlaşılmaktadır. Bedensel duruma göre adlandırılan pehlivanlara Karabiber, Sağır, Dilsiz, Çolak, Çamkerten, Kayabalığı, Boğa Hasan, Bacaklı Muhammed ve Sırtlı Halil gibi isimleri sıralamak mümkündür. Pehlivanları memleketlerine göre değerlendirecek olursak; Bosnevi, Edirneli Hüseyin, Edirneli İbrahim, Edirneli Hasan, Dıramalı Halil, Çirimenli Ali, Dimetokalı, Tekfurdağlı (Tekirdağlı), Temeşvarlı Salih, Çepelceli, Zağralı Muhammed, Üsküdarî Ali gibi genelini İstanbul, Edirne ve Balkanlardan geldiğini söyleyebiliriz. Bunun yanı sıra Tokatlı, Maraşî Abdülkerim, Kastamunî Muhammed, İznikmidli, Angurlu Süleyman gibi Anadolu'nun çeşitli yerlerinden gelen pehlivanların varlığı bize güreş sporunun mekânsal bağlamda geniş bir ağa sahip olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak diyebiliriz ki güreş, görüldüğü üzere toplumda çeşitli meslek gruplarına mensup ve çeşitli yerlerden gelen pehlivanların ortak bir alanda buluştuğu ve kaynaştığı sosyal bir spor dalıdır. Ayrıca güreş müsabakalarının ne sıklıkla düzenlendiği göz önüne alındığında Osmanlı eğlence hayatı içerisinde önemli bir yeri olduğu inkâr edilemez bir gerçektir.

Kaynaklar:

1. Mehmet Türkmen. (2012). Yesevishism Rituals in Ottoman Wrestling Dervish Lodges. *Energy Education Science and Technology Part B: Social and Educational Studies*. Volume (issue) 4 (4). s.2081-82.
2. Mehmet Türkmen - Cengiz Buyar. (2019). Wrestling in Turkic Peoples from a Socio-Cultural Perspective, *European Journal of Physical Education and Sport Science*. Volume. 5. Issue. 12. s.157.
3. Abdülkadir Özcan. (1996). Güreş. TDV İslâm Ansiklopedisi. C. 14. İstanbul s. 317.
4. Mehmet Türkmen - Cengiz Buyar. (2019). Wrestling in Turkic Peoples from a Socio-Cultural Perspective, *European Journal of Physical Education and Sport Science*. Volume. 5. Issue. 12. s.158.
5. Halim Baki Kunter. (1938). Eski Türk Sporları. İstanbul. s. 44-45.
6. Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi. (Tarihsiz). Robert D.- Seyit Ali K.- Yücel D. (Haz.). I. Kitap. s. 299
7. Mehmet Türkmen- Bilal Demirhan. (2015). Osmanlı Güreş Tekkeleri ve Fonksiyonelliği. *Türk Elderinin Salttuu Sporttuk Oyundarı-Türk Halklarının Geleneksel Spor Oyunları*. A. Mokeev, F. Unan, O. Karataev, O. Yorulmaz, C. Alimbaev, C. Buyar. (Ed.). Bişkek. s. 162-173.
8. İsmail Habib Sevük. (1949). Türk Güreşi Garp Âlemindeki Kasırğa. İstanbul. s. 34
9. Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi. (Tarihsiz). Robert D.- Seyit Ali K.- Yücel D. (Haz.). I. Kitap. s. 113
10. M. Hilmi Bic. (1944). Türk Güreşi. İstanbul. s.12.
11. Halim Baki Kunter. (1938). Eski Türk Sporları. İstanbul. s.45.
12. Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi. (Tarihsiz). Robert D.- Seyit Ali K.- Yücel D. (Haz.). I. Kitap. s. 112-113; Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi. (1998). Zekeriya K.- Seyit Ali K.- Yücel D. (Haz.). II. Kitap. İstanbul. s.175.
13. Abdülkadir Özcan. (1992). Biniş. TDV İslâm Ansiklopedisi. C. 6. İstanbul. s. 184-85
14. Abdülkadir Özcan, (1996). Güreş. TDV İslâm Ansiklopedisi. C. 14. İstanbul. s. 319.
15. Abdülkadir Özcan. (2003). Lale Devri. TDV İslâm Ansiklopedisi. C.27. Ankara. s.83.
16. İntizami Sûrnâmesi (2011).Osmanlı Saray Dügünleri ve Şenlikleri. C. 4-5. Mehmet A. (Haz.). s. 391.
17. İntizami Sûrnâmesi. (2011).Osmanlı Saray Dügünleri ve Şenlikleri. C. 4-5. Mehmet A. (Haz.). s. 433-34.
18. İntizami Sûrnâmesi. (2011).Osmanlı Saray Dügünleri ve Şenlikleri. C. 4-5. Mehmet A. (Haz.). s. 440.
19. Müellifi Bilinmeyen Sûrnâme VI. (2011). Osmanlı Saray Dügünleri ve Şenlikleri. C.6-7. Mehmet A. (Haz.). İstanbul. s.398-99.
20. Müellifi Bilinmeyen Sûrnâme III. (2011). Osmanlı Saray Dügünleri ve Şenlikleri. C.6-7. Mehmet A. (Haz.). İstanbul. s.373.
21. Müellifi Bilinmeyen Sûrnâme II. (2011). Osmanlı Saray Dügünleri ve Şenlikleri. C.6-7. Mehmet A. (Haz.). İstanbul. s. 352-53.

-
22. Müellifi Bilinmeyen Sürnâme V. (2011).Osmanlı Saray Düğünleri ve Şenlikleri. C.6-7. Mehmet A. (Haz.). İstanbul. s. 428.
 23. Hafız Mehmed Efendi Sürnâmesi. (2011).Osmanlı Saray Düğünleri ve Şenlikleri. C. 4-5. Mehmet A. (Haz.). İstanbul. s.361.
 24. Hafız Mehmed Efendi Sürnâmesi. (2011).Osmanlı Saray Düğünleri ve Şenlikleri. C. 4-5. Mehmet A. (Haz.). İstanbul. s. 391.
 25. Vehbi Sürnâmesi. (2009).Osmanlı Saray Düğünleri ve Şenlikleri. C.3. Mehmet A. (Haz.). İstanbul. s.275.
 26. Hafız Mehmed Efendi Sürnâmesi. (2011).Osmanlı Saray Düğünleri ve Şenlikleri. C. 4-5. Mehmet A. (Haz.). İstanbul. s. 396.
 27. Vehbi Sürnâmesi. (2009).Osmanlı Saray Düğünleri ve Şenlikleri. C.3. Mehmet A. (Haz.). İstanbul. s. 294.
 28. Topkapı Saray Müzesi Arşivi D.2352/325-2.
 29. Topkapı Saray Müzesi Arşivi D.2354/13-2.
 30. Topkapı Saray Müzesi Arşivi D.2354/15-2.
 31. Topkapı Saray Müzesi Arşivi D.2354/19-2
 32. Topkapı Saray Müzesi Arşivi D.2354/21-2.
 33. Topkapı Saray Müzesi Arşivi D.2353/66-1.
 34. Topkapı Saray Müzesi Arşivi D.2353/70-2.
 35. Topkapı Saray Müzesi Arşivi D.2353/72-1.
 36. Topkapı Saray Müzesi Arşivi D.2353/73-1.
 37. Topkapı Saray Müzesi Arşivi D.2353/80-2.
 38. Topkapı Saray Müzesi Arşivi D.2358/1-2.
 39. Topkapı Saray Müzesi Arşivi D.2358/3-2.
 40. Topkapı Saray Müzesi Arşivi D.2358/11-2.
 41. Topkapı Saray Müzesi Arşivi D.2358/11-3.
 42. Topkapı Saray Müzesi Arşivi D.2363/11-2.
 43. Topkapı Saray Müzesi Arşivi D.2365/10-2.
 44. Topkapı Saray Müzesi Arşivi D.2367/10-2.
 45. Topkapı Saray Müzesi Arşivi D.2369/10-2.
 46. Topkapı Saray Müzesi Arşivi D.2369/11-2.
 47. İbrahim Artuk. (2013). Zolota. TDV İslâm Ansiklopedisi. C.44. İstanbul. s. 500-501.
 48. Topkapı Saray Müzesi Arşivi D.2353/70-2.
 49. Topkapı Saray Müzesi Arşivi D.2353/73-1.
 50. Topkapı Saray Müzesi Arşivi D.2353/80-2.
-